

Berivan VARGÜN

2009'U BİTİRİRKEN

Kimileri için büyük umutlarla başlanan bir yıl olacak 2010, yaşamların tekrar gözden geçirildiği; yapılan hataların tekrarlanmaması için sözlerin verildiği, yarın bugünden çok daha güzel olacak diye beklentilerin sıralandığı bir yıl olacak... Tıpkı her gelen yeni yılda olduğu gibi. Oysa ekonomik sıkıntıların, iç çatışmaların, işsizliğin, kamplaşmanın, ötekileşmenin ve ötekileştirmenin had safhada olduğu bir yılı geride bırakarak karşıyoruz yeni yılı. Sorunlara ve sıkıntılara çözüm üretilemediği, önemli adımların atıldığı ama atılan adımların devamının senkronize bir şekilde getirilemediği ve daha büyük sorunların kapının önünde olduğu...

Şöyle bir bakınca; hangi olayın diğerinden daha önemli olduğunu kesinleştiremediğimiz bir yılı bitiriyoruz. Toplumsal barışı sağlamak için yola çıkan, demokratik açılım sürecinin umut olduğu ama umutların çok kısa süre içinde söndüğü, Ergenekon dalgalarının devam ettiği, AB ile ilişkilerin yavaşlatıldığı, işsizliğin büyüdüğü, ekonomik krizin gün geçtikçe kendini hissettirdiği, vergi ve zamlarla nefes alınamayan günleri içinde barındırdığı, karşılıklı kamplaşmaların daha da arttığı, farklı görüşlerin ve tutumların, farklı değerlerin ve duruşların yadsındığı,

geçti, cepheleşmelerin had safhaya çıkarıldığı bir yıl oldu 2009. Sanki farklı olanları birbirine düşürmek için çaba sarf eden görünmez bir güç hakimiyetini ilan etti bu yılda. Özellikle demokratik açılım sürecinde toplumun çeşitli kesimlerinde ortaya çıkan tutum ve davranışlar ve farklılığa tahammülsüzlüğün geldiği boyut kendini de aşarak, akıllara sığmaz bir şekilde şiddete, kardeşin kardeşten intikamına dönüşmeye başladı.

Bazen gündemi bu kadar karışık, bu kadar hızla değişen/değiştirilen başka bir ülke var mı diye düşünmekten geri durmadığımız topraklarda yaşıyoruz aslında. Kriz, gözyaşı, şiddet, yok sayma, kutuplaşma, karşı karşıya getirme, yoksullaşma ve yoksullaştırma... Hepsi de şöyle bir bakınca her an yüz yüze geldiğimiz, arkamızı dönüp uzaklaşmadığımız, kısacası kaçıışı olmayan kavramlar. Aslında bu yazıya başlarken hiç de bunları dile getirmek, tekrar dillendirmek değildi amacımız ama; bir kez daha gördük ki, kaçamıyormuş insan kendi gerçeklerinden, her ne olursa olsun kendine dönüyormuş ister istemez. Yaşayanların büyük çoğunluğunun hiçbir şeyin değişmeyeceğine inandığı topraklarda yaşıyoruz biz, umutsuzluğun alıp başını yürüdüğü, çoğu zaman beklenenlerle gerçekleşenlerin çıkmadığı...

2009 sadece demokratik açılım, barış, umut gibi kavramların tüketildiği bir yıl olmakla kalmayıp, işsizliğin alıp başını yürüdüğü de bir yıl oldu. Nüfusun büyük kesiminin gençlerden oluştuğu, ancak bu genç nüfusu istihdam edecek iş olanaklarının olmadığı gerçeği karşımızda durmakta.

Milyonlarca işsiz var olduğu ülkemizde, kriz yeni işsizler üretmekte ve yoksulluk hızlanarak büyümekte. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre; Ekim 2009 döneminde çalışma çağındaki nüfus, geçen yılın aynı dönemine göre 860 bin kişi, işsiz sayısı da geçen yılın aynı dönemine göre 569 bin kişi artarak 3 milyon 299 bin kişiye yükseldi.

İşsizlik oranı 1,8 puanlık artış ile yüzde 13 seviyelerinde gerçekleşti. Kentsel yerlerde işsizlik oranı 2,5 puanlık artışla yüzde 15,5, kırsal yerlerde ise 0,6 puanlık artışla yüzde 8,2 oldu. Tarım dışı işsizlik oranı geçen yılın aynı dönemine göre 2,4 puanlık artışla yüzde 16,4 seviyesinde gerçekleşti. Bu oran erkeklerde geçen yılın aynı dönemine göre 2,2 puanlık artışla yüzde 14,7, kadınlarda ise 2,3 puanlık artışla yüzde 22 oldu. Verilere bakıldığında iş arayanların yüzde 27,3'ü bir yıl ve daha uzun süreden beri iş aramakta ve çaresizliğin başka bir göstergesi ise işsizlerin yüzde 31,3'ünün "eş-dost" aracılığıyla iş araması.

Tüm bu verilerin yanı sıra 2009'un son haftalarında ve 2010'un ilk günlerinde bile yaşananlar ne kadar sıkıntılı bir yılı geride bıraktığımızı ve var olan sıkıntılarla da yeni bir yıla adım attığımızı göstermekte. İşlerini kaybeden Tekel işçilerinin durumu ortada. Seslerini duyurabilmek için çok zor koşullarda yaşam mücadelesi vermekteler.

Bu günkü olumsuz koşullar ve ekonomik kriz devam ettiği sürece işsizlik ve yoksulluk artacak, olumsuz rekabet koşulları kayıt dışı çalışmayı artırırken kayıt içi istihdam gittikçe daralacak ve bireysel borçluluk da artacaktır.

İçinde yaşadığımız gerçekler bizi böylesine sarıp sarmalarken, 2010'un 2009'dan daha iyi olacağını ümit edebilmemiz için bir takım nedenlere ihtiyacımız var. Umuda ihtiyacımız var mesela, belki de unutulmuş, unutturulan insani değerlerimizi tekrar hatırlamaya ve hatırlatmaya ihtiyacımız var... Paylaşmaya ihtiyacımız var, hoşgörüye, kabullenmeye, anlayış göstermeye...

Yoksulların yoksullaşma nedenini, yoksulluğun kendi içindeki kapasite yetersizliğine bağlayan açıklamalara değil, toplumsal sorumluluğu ve yükümlülükleri gözden geçirmeye ihtiyacımız var, İnsani yaşam olanağı sağlayacak, sürekliliği olan gelir güvencesine ihtiyacımız var. Yoksulluğu üreten faktörlerin ortadan kaldırılması yönünde kalıcı çözümlere, yoksullukla mücadelede bölgelerarası eşitsizliklerin ortadan kalkmasına ihtiyacımız var...

Tekrar söylüyoruz; hoşgörü ve paylaşım ihtiyacımız var, yanındaki-ne/yakınındakine şüpheyle bakılmadığı zamanlara ihtiyacımız var.